

Opazke.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente, 12. Vsak list mera biti frankiran. Rokopisi se ne vračajo.

Opazke.

Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 nov.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema uredništvo, ulica Torrente 12.

EDINOST

Edinost.

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1 uri popoldne.

Cena

Cena z a vse leto s prilogo 7 for., za pol 3 for. 50 nov., za četrt leta 1 for. 75 nov. — Edinost brez priloge stane za celo leto 6 for., za pol leta 3 for., za četrt leta 1 for. 50 nov. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu, v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«

Razpis.

Podpisano društvo nadomesti s 1. januarjem 1888 urednika listu „Edinost“. Urednikova opravila bodo uredovanje in skrb za gradivo in redno izhajanje lista v tistih obliki i tistih rokov, kakor doslej, vendar pa brez beletristične priloge; potrebno popraviljanje za list došlih spisov in tiskovna korektura. Upravištvu bo ločeno od uredništva. — S politične strani podpisano društvo zahteva, da se bo urednik držal društvenih načel.

Kdor želi uredništvo prevzeti, naj pošlje do 1. decembra t. l. podpisnemu društvu (Via Torrente, tiskarna Dolene) pismeno ponudbo, v katerej naj natanko navede svoje pogoje. Če se oglasi kateri na političnem polju doslej še neznan pisatelj, treba da priloži sedanjim političnim okoliščinam primeren uveden članek.

V Trstu, 6. novembra.

Odbor polit. društva Edinost.

Interpelacija

slovenskih državnih poslancev dne 19. okt.:

Jezikovna vredba v ljudskih šolah po slovenskih pokrajinah Štajarske, Koroške in Primorske daje že desetletja povod opravičenim pritožbam slovenskega, oziroma hrvaškega prebivalstva. Te pritožbe so že večkrat, posebno pa v zadnjem zasedanju glasno izražali posamezni poslanci in predlagali resolucije. V tem oziru omenjamo resoluciji, kateri sta poslanca Klun in Vitezić dne 10., oziroma 14. maja 1887 predložila v državnem zboru; resoluciji ste bili tako mnogobrojno podpirani, da se brez dvoma v sprejeti. Vender se dotične oblasti niso ozirale na opravičene pritožbe slovenskega prebivalstva o jezikovni vredbi v ljudskih šolah.

Kakor prej tudi sodaj nemajo koroški Slovenci niti jedne enorazredne slovenske ljudske šole, kakor prej trpe ljudske šole na Primorskem vsled prisiljenega nemškega, oziroma italijanskega poučevanja, na Štajarskem pa se je tekom tega leta občutljivo skrčilo območje slovenskega poučnega jezika. Kajti z odlokom dež. šolskega sveta štajarskega z dne 22. februarja t. l. došel je ukaz, da se nemščina prične poučevati celo na jednorazrednicah s poludnevni poukom in sicer takoj v prvem oddelku, in tako se je razširil pouk tega jezika na dvo- in trirazrednicah prav abnormalno, na četverorazrednicah pa se pouk tega jezika ni le raztegnol že na prvi razred, temveč nemščina je v najvišjem razredu učni jezik za celo vrsto važnih učnih predmetov.

Ti dogodki, ki gotovo visokej naučnej upravi niso ostali neznan, nasprotujejo — da se ne strinjajo z načeli racionalne pedagogike, o tem podpisani molče — popolnoma pozitivnim določbam avstrijskega ustavnega prava in pravilom naše šolske postave. Ljudskošolska postava z dne 14. maja 1889, drž. zakona št. 62 pravi namreč v §. 6: „O učnem jeziku in pouku v drugem deželnem jeziku odločuje v zakonitih mejah deželna šolska oblastnija v sporazumljenji z onimi, ki vzdržujejo šolo“.

Iz tega se vidi, da dotična deželna šolska oblastnija ni vezana na želje in nazore onih, ki šolo vzdržujejo — te je namreč treba le zaslišati — pač pa na meje, določene po zakonih. Ker nemamo posebnih deželnih zakonov, moremo se za menovane dežele ozirati le na splošne do-

ločbe državne osnovne postave z dne 24. decembra 1867, drž. zak. št. 142, ki v členu 19. izrecno velevalo: „V deželah, kjer stanuje več narodnosti, morajo biti javna učilišča tako vrejena, da bo brez vsake sile za pouk drugoga deželnega jezika vsaka narodnost dobivala potrebna sredstva za izobražbo v svojem jeziku“.

Po tej določbi državnih osnovnih zakonov je toraj brezdvomno, da sila ki se godi z uvedbo drugoga deželnega jezika — v tem slučaju nemščine, oziroma italijanščine — kot obligatnega učnega predmeta, nasprotuje duhu in besedam avstrijskega ustavnega prava. Prav tako je kričeča nepostavnost, ako so v imenovanih deželah, Štajarski, Koroški in Primorski, tako vrejene ljudske šole za izobražbo slovenske, oziroma hrvaške mladine, da je tuj jezik bodisi izključljivo, bodi si nekoliko učni jezik, edino opravičeni, materin jezik pa je prikrajšan.

Z ozirom na to prašamo Vašo ekscelencijo:

1. Hoče li Vaša ekscelencija takoj odstraniti sedanjo nepostavno vredbo ljudskih šol v imenovanih deželah ter zaukazati tako jezikovno organizacijo, da bo v smislu člena 19. zakona z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142, in §. 6. zakona 14. maja 1879, drž. zak. št. 62 na teh javnih učnih zavodih slovenščina, oziroma hrvaščina jedini poučni jezik; in če se uvede nemščina ali italijanščina kot učni predmet, da se ne prične pred končanem tretjim šolskim letom, na drugej strani pa, da se odpravi vsaka sila za pouk drugoga deželnega jezika?

2. Misli li Vaša ekscelencija zaukazati potrebne naredbe, da se bode skrbelo za primerno izobražbo učnih moči, ki so potrebne na teh ljudskih šolah?

Slovanstvo.

Nedavno je nek veljaven ruski list pisal, da Rusija ne pripusti, da bi prišlo slovensko-hrvaško-srbsko primorje v roke slovenskih sovražnikov, Italjanov. To je izraz prave slovenske vzajemnosti. Ako Avstrija ne bo dovolj močna, obraniti svoje primorsko obrežje, pomagala jej bo Rusija, in mi imamo tako dvojno zaslombo. „Vsi za enega in eden za vse“ mora postati Slovanom geslo, le tako postanejo mogočni in sovragom strašni. Dokler je bila Nemčija razcepljena na mnogo majhnih držav, bilo je nemško ime med svetom malo spoštovano. Če se je kakemu Bavarcu ali Hanovrancu kje v Aziji ali Ameriki kaka krivica zgodila, kaj mu je koristilo, če se je zanj potegol njegov konzul? Kdo se je bal bavarskega konzula in vse bavarske države, ki ni imela vojnih ladij, s katerimi bi tujim deželah imponirala? Vse drugače pa je bilo, če se je francoski, angleški ali ruski konzul za koga potegol. Ni še davno, kar so iz angleških oklopnih zagrmeli topovi v Aleksandrijo, da se je mesto kar na kup valilo, in drugokrat si Egipčani premislilo, predno razžalijo angleškega poverjenika.

Odkar je Nemčija združena, postala je tudi ona strah raznim narodom po svetu, in nemški podložnik se čuti varnega pod praporom svoje države. Ako to primero prenesemo na notranjo politiko, tudi je gotovo, da so Slovani v Avstriji le zato zaničevani in da se jih le zato nobeden ne boji, ker so ločeni in se samj ločijo na majhne narodice. Dokler bo Čeh Poljaka, Srb Hrvata, Slovenec Slovaka za tujca pogledaval in mu morda še nasprotoval, namesto da bi mu pomagal, dotle si slovenski zatiralci lahko roke manejo, ker lahko Slovana z Slovanom pobijejo, lahko zlorabijo, in so že zlorabili Rusina proti Poljaku, Srba proti Hrvat, Poljaka proti Čehu itd. Pa ne še dosti; še te male narode hočejo cepiti in odlomek proti od-

lošku nadražiti. Tako so Slovence razkrojili na šest deželic, Čeha na tri, Hrvate na tri in Rusine na tri dežele, in radi bi, da bi Moravec sovražil Čeha in Šlezak Moravca, Korošec Kranjca in Kranjec Štajerca, Istran Dalmatina in Dalmatinec Hrvata.

Slovani so bili do zdaj dosti bedasti in neumni, da so si dali tako bratsko sovražstvo vcepjevati. Še zdaj Korošec zaničljivo gleda na Kranjca, ta pa na Štajerca; tudi je srbsko-hrvaško sovražstvo vsem znano in še davno nepopravljano. Med tem ko brat brata zavid, pa so vsi skupaj od oholih tujcev zaničevani. Vresničuje se tukaj pregovor: „Kdor brata ne spozna za brata, dobi tujca za gospodarja“.

V novejšem času so Slovani, izučeni po britkih skušnjah, hvala Bogu! začeli spoznavati, da nič ne opravijo, če ne bodo po bratovsko drug drugoga podpirali. Hrvatje čedalje bolj spoznavajo, da bi jim nič ne koristila lastna hrvaška država, ker bi prej ali slej močnejšim in lokavim sosedom v plen zapadla, ako je ne podprejo Slovenci in Srbi. Tudi Srbi so treznejše misliti začeli. Od kar proti Turkom in niti proti Bolgarom niso nič opravili, ne sanjajo več toliko o Dušanovem carstvu, in spoznajo, da bi na svojo lastno moč oprti niti samim Madjarom ne bili kos, toliko manj, da bi si osvojili ves balkanski poluotok. Tudi oni zdaj sprevidijo, da brez Slovanstva niso nič. Slovenci in Slovaki se slovenske ideje že od nekaj držijo. Še mnogoštevilni in izobraženi Čehi spoznavajo, da so zgubljeni, če jim Slovanstvo ne pride na pomoč. Tako ostanejo v separatističnem kotu samo Poljaki, katere pa največ le zlahta ali plemstvo odteguje in odtujaže ostalim Slovanom. Pride pa čas in morda je že blizo, ko tudi Poljaki spoznajo, da pravih prijateljev zastoj iščejo po zapadni Evropi, da jih more rešiti le povrnitev v naročje matere Slave.

Ko smo pa enkrat spoznali, da je le v bratskej slogi spas in rešitev, moramo se tudi po tem ravnati.

Jenjajmo vendar uže govoriti o slovenskih „narodih“ in slovenskih „jezikih“. Slovanški narod je le en sam, to čutimo vsi že po svojej nravi in po svojih nazorih ali načinu mišljenja in čutenja. Slovanški jezik je le en sam; kajti iz zgodovine vemo, da so govore in knjige ss. Cirila in Metoda razumeli vsi Slovani, ne samo Bolgari ali Srbi. Ko je skupna liturgija ponehala, in ker so bili Slovani po daljnih deželah razcepljeni na različne države, zato se pač ni čuditi, da se je skupni jezik pod vplivom različnih sosedov, različnega podnebja in različnih kulturnih pomočkov razcepil na več narečij. Ta narečja niso toliko različna, kakor se navadno misli. Naš slovenski kmet bo umel hrvaškega kmeta, pa tudi ruskega kmeta; s slovaškimi piskrovezci se naše slovenske gospodinje prav lahko umejo.

Največ razlik so v razna narečja le o mikanci zanesli, ko so začeli vsak svoje narečje gojiti kot literarni jezik in so začeli nove besede kovati. Na pr. za izraz „die Kanzlei“ vzeli so Hrvati besedo „ured“, Slovenci pa „urad“.

Torej Slovenci imenujejo tistega, ki ima službo v kanceliji „uradnika“; Hrvati in Rusi pa so vzeli besedo „činovnik“, in tega priprosti Slovenec ne umeje. Ko so si začeli nove besede delati, naj bi bili vsi Slovani sprejeli besedo „uradnik“ ali pa vsi besedo „činovnik“, potem bi zdaj prosto ljudstvo to besedo že povsod umelo. Za pojem „der Kaufmann“ so Slovenci vzeli „kupec“, ker kupuje, in besedo „trgovec“, ker trži; Čehi pa so vzeli besedo „obhodnik“, ker mnogo sveta obhodi. Oboje je slovensko; pa bolje bi bilo, da so si izbrali skupen izraz, da bi ga umeli vsi Slovani. Razlikte v narečjih prihajajo tedaj največ od tod, ker so si razni od-

delki slovenskega naroda vsak za sebe razvijali, in če je bil kak izraz potreben, skovali so si ga brez ozira na druge Slovane. Včasih so pa kak izraz vzeli tudi iz sosednih tujih jezikov, Čehi in Slovenci iz nemškega, Srbi, Bolgari in Hrvatje iz turškega, Rusi iz tartarskega.

Po naših mislih bi se slovenska narečja zopet zbližati dala s tem, da bi se izdelal in po vseh slovenskih deželah in šolah razširil slovenski slovar.

Izbačnoti bi se morale vse nemške, turške, madjarske, romanske in tartarske besede; nasprotno pa bi se morale v slovar sprejeti vsi slovenski izrazi, da bi se lahko bralo in zvedelo, kako to ali drugo reč imenuje Slovenec, kako Srb, kako Čeh, kako Rus, kako Poljak, itd. Vsako narečje bi dobilo svojo rubriko, v prvo rubriko bi pa prišel po obecednem redu nemški ali pa francoski nastopni izraz, a za njim pa razni slovenski po odločenih jim rubrikah. Ako bi na pr. za pojem „der Tisch“, stalo slovensko „miza“, druga slovenska narečja pa „stol, stol, stol itd.“, potem bi slovenski dijak spoznal, da je izraz „stol“ prav slovenski, in slovenski „miza“ pa le spaka iz latinske „mensa“.

Tako bi se izobraženci kmalo privadili slovenskih izrazov po raznih narečjih, in Slovani bi se začeli bolj razumevati med seboj.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Iz delegacij. Ogerski odsek za zunanje zadeve se je 5. t. m. sešel. Poročevalec dr. Falk razlaga zunanji politični položaj in iz njega sklepa, da je ministerstvo zunanjih zadev v minolem letu ostalo zvesto svojemu in od delegacije sprejetemu programu, da je vsem pričakovanjem popolnoma zadostilo, on tedaj svetuje, naj se delegaciji predlaga, da dozdanjo zunanjo politiko odobri in ministru izreče priznanje. — Grof Andrassi tudi odobruje Kalnokyjevo politiko ter z veseljem pozdravlja zadnje dogodke, ki so našim razmeram veseli in ugodni. Govornik visoko ceni zvezo z Italijo in govori o bolgarskem prašanji ter glede rešitve tega stavi na ministra več prašanj. Minister zunanjih zadev se zahvali govornikom za ugodno sodbo in prvi med drugim: Prestolni govor izreka, da bolgarsko prašanje še ni rešeno, kaže pa ob enem, kako se ima rešiti. Minister, pravi da se taka rešitev sploh odobri, ker je v soglasji z nameni prijateljskih vlad, kar je zelo važno, ker se rešitev mora zgoditi na evropskih tleh, vsako posamezno vtikanje v bolgarsko prašanje pa izključiti. Minister sicer priznava, da so razni dogodki razvoj v Bolgariji zavirali, ali kdor je dogodke dobro opazoval, mora pritrditi, da so prav ovire in težave okrepile domoljubje in samosvest Bolgarov. Prav ta okoliščina, da so v vsakem tujem vtikanju velike nevarnosti, povzročuje, da je to prašanje zelo kočljivo. Da se je pa tako vtikanje doslej odvrnilo in je upati, da se tudi v prihodnje odvne, uže samo to je velik vspeh. Kar se tiče koburškega princa, mora on pritrditi, da princ ni bil avstrijski kandidat. On je res prašal za svet, in minister mu je razložil težave, ki ga čakajo. Princ se je iz začetka tudi prizadeval, postaviti se na stalo berolinske pogodbe; ali ni se mu posrečilo, pridobiti si potrditve turške in devolitve drugih vlad za vladarja. Šel je tedaj v Bolgarijo, ne kakor kandidat katere velevlasti, ampak kakor kandidat Bolgarije, in to mu utegne pridobiti trdneje stalo, nego da ga je podpirala katere posamezna vlada. Bolgarija ima pravico, kneza voliti po svojej volji, treba je le, da ga vlade pripoznajo, ne pa, da se preiskuje, ali se je sbranje sešlo po ustavnej poti ali ne. Volite koburškega

princa se ujema z določbo, da izvoljenec ne sme biti ud vladajoče obitelji katere evropske velevalsti. Da pa je potrditev turške vlade izrecen pogoj, to ni le naše, temuč tudi menitev drugih velevalsti, kakor tudi priznanje kneževne volitve od vseh velevalsti.

Na prasanja, kaj mislimo mi vpridhodnje glede Bolgarije storiti, minister ne more dati gotovega odgovora, pravi pa, da bolgarsko vlado de facto pripoznavamo, princa pa, kakor legalnega bolgarskega kneza, danes ne moremo pripoznavati, zato zdaj vlada ž njim ne občuje. Bolgarsko prasanje je res vir vznemirjevanja v splošnem položju; ali bistvena točka tega vznemirjevanja, edini vzrok, ki nas sili k izvenrednim naporom, ni bolgarsko prasanje. — Minister naglašja dalje prijateljstvo z Nemčijo, zvezo z Italijo, ki se je v poslednjih dneh še bolj utrdila, enake nazore z angleško vlado in pravi, da vse to podpira mirovno politiko na vshodu in da so to vesela znamenja sedanjega položaja. Minister dalje naglašja, da se je vedno trudil za kolikor mogoče prijateljske razmere z Rusijo in da so te tudi danes prijateljske in on ni zgubil upanja, za kar se je vedno prizadeval, da se Rusija bolj približa mirnim konservativnim težnjam srednjeevropskih vlad in da ostanemo z velikim mogočnim sosedom v takej razmeri, ki ne bo le pospeševala interesov obeh držav, temuč bo tudi skoraj glavni pogoj stalnega mira v Evropi.

Govorilo je še več delegatov, grof Aponyi je obžaloval omahljivost i nezanesljivost Nemčije; grof Horvath pa je naglašjal, da se dobra zunanja politika ne sme upirati le na vojsko, temuč tudi na finančne razmere. Tu pa mora z obžalovanjem izreči, da so naše gospodarske razmere z najbolj prijateljskimi državami slabše, nego z drugimi. Spomina vredno je to, da madjarski velikaši niso ropotali zoper Rusijo, ampak priporočali celo prijateljstvo ž njo. Kde je iskati vzroka temu? Najbrže v ogerskih financah. Nazadnje se je soglasno sprejel zgoraj omenjeni poročevalčev predlog.

Bosenska in hercegovinska vlada ustanovi v zasedenih deželah trgovinske in obrtne zbornice, ki pa ne bodo slične onim v Avstrijsko-ogerskej, ampak sestavljene enako trgovinskim in obrtnim društvom, h katerim se ne bo silil nikdó pristopiti. Sedeže svoje bodo imele v Sarajevu, Mostaru, Dolenji Tuzli, Banjaluki in Bihaču.

Vnanje dežele.

Srbska vlada predloži skupščini te le predloge za prihodnje zasedanje: načrt postave gledé vojaške reorganizacije, načrte občinskega reda, volilnega zakona in obrtniškega reda, načrt o obrtnih podjetjih in zavarovalnicah, postavne načrte gledé osebne varnosti, sodnijske preosnove, dačno reformo in splošno upravno reformo, konečno predloge za uvedenje odborskih posvetovanj v ministerstvih za poljedelstvo, finance in zgradbe, kakor tudi k preosnovi gozdnega zakona. Skupščina bo zborovala dva meseca.

Miriditi se krepko postavljajo zoper albansko deželno vlado. Ker se ta ne ozira na njihovo zahtevanje, obrnoli so se naravnost v Carigrad, da se Prenk Bib Doda zopet postavi za njih glavarja.

Iz Bolgarije se poročja, da je bila vsa zarota zoper kneza le domišljija. Človek, pri katerem so našli petarde, bil je blazen; sodniška preiskava o tej stvari je toraj ustavljena.

Ruski car pride prihodnji teden v Berlin in obišče nemškega cesarja. Tako poročja „Norddeutsche Allg. Ztg.“

V Italiji je podpisalo prošnjo nad dva milijona italijanskih katoličanov, da bi se izročila Rim in cerkvena država zopet papežu.

Italijanska vlada se na vse kripilje pripravljja na maščevanje nad Abesinci, dan na dan pošilja vojake in strelivo v Masavo; ona zahteva zadoščenje, dokler tega ne dobi, nič noče vedeti o nobenem pogajanju. Kredit za ekspedicijo znaša 50 milijonov frankov, a gotovo še ne bo zadosten. Italijansko ljudstvo pa s tem večinoma ni zadovoljno. V Rimu so bili zaradi tega veliki izgredi, razburjeno ljudstvo je napalo vojake s kamenjem in več stotnij je bilo treba, da so napravili mir.

Nemškega prestolnika bolezen v grlu se je pohujšala. Tako poročja njegov zdravnik dr. Mackenzie iz San Rema, kder prestolnik zdaj prebiva. Vsled tega sta bila tja poklicana zdravnik dr. Schröter in dr. Krause z Dunaja, oziroma iz Berolina.

Na Angleškem in Irskem imajo sodišča mnogo opravila z državnimi poslanci. Ti se namreč udeležujejo prepo-

vedanih shodov narodne lige. Sodišča jih vsled tega kličejo na odgovor. Ker pa teh kličev ne slušajo, zato jih zapirajo. Na tak način se lahko tretjina poslancev zapre. Pač jasno je, da tako postopanje ne more dolgo trajati.

Iz Masave se poročja, da se je Ras Allula nanaglomala obrnol proti Alaju, južno od Dogalija, ter tam z Asaortinci združene rodove premagal v krvavem boju, potem pa odpotoval proti Asaorti. Boja pri Alaju sta se udeležila tudi dva ruska častnika.

DOPISI.

Iz Barkovelj, 1. novembra 1887. — (Magistrat in okoličani). — Znano je, da magistratovo vedenje proti okoličanom presega že vse meje. Ako bi se hotelo vse naštevati, imela bi „Edinost“ dovolj gradiva, da bi kot dnevnik izhajala. — Magistratnega ravnanja naveličajo se ščasoma okoličani, i ž njimi tudi vsi dobro misleči meščani. Dovoljujejo se štipendije v Rimu učečim se dijakom, dovoljujejo se pokojnina družinam magistratnih uradnikov, kateri v zaporu sedé, ker so preveč skrbeli, da se magistratna blagajna do vrha ne napolni! — Mestni očetje delajo z občinskimi denarjem po svojej volji, ne meneč se, kaj k temu porečejo davkoplačevalci. Mnogo okoličanov mora trdo delati, da celó pri jedi morajo si pritrjavati, da plačajo „krvavi davek“. In z onim „krvavim denarjem“ podpira se mladina, koja v Italiji študira, ter dela propagando v prid Irredente. Z onim denarjem maste se največji sleparji, podpirajo se in vzdržujejo irredentarski listi!

Ako bi okoličani zahtevali italijanske šole, dobe jih takoj, če tudi bi trebalo tisočev in tisočev za to. Naj bi pa le zahtevali slovensko le — jednorazrednico, odgovori se jim, da ni denarja! Zares! odločno mora se reči, da v Trstu godé se nezasišane reči! Po magistratu sprehajajo se „polki“ uradnikov, kateri vsi mastne plače uživajo, i kateri vsi skrbje le za poitaljančevanje Slovencev, pod tržaško občino spadajočih. Znano je tudi, kake može postavlja magistrat okoličanom za župane. Ne bodemo mi danes obširneje o tem govorili, a omeniti je treba le spet o „velevažnem“ barkovljanskem „kozjebračcu“. Omenjeni reva — človeče, začel se je zadnje čase vesti kakor kak „gouverner“, vladajoč v deželi „z obsednim stanom“. Mnogo se je že pisalo o onem človeku, radi onega človeka bili so že velikanski izgredi, katere je morala vojaščina s pomočjo žendarmije zatreti. Radi onega človeka bilo je zaprtih že mnogo oseb, kateri so mu naravnost v oči povedali, kaj je — in kaj mu gre. Mnogokrat razžalil je oni človek naš slov. narod, na naj nemsramnejši način, tako da se je bilo bati, da mu domače ljudstvo v svojej pravičnej jezi stanovanja ne razdrobi. Oni človek je tujec, prišel je k nam kot prost „kelner“ in opomogel si je z žulji naših ljudi, s tem da jim žganje prodaja. Predrznol se je našemu ljudstvu celó „schiavi pedociosi“ reči. Zares! naše ljudstvo je prepotrepljivo! Naj bi šli v kako ital. vas, in naj bi videli, kakó se tam tujci spoštujejo! Ker pa on našemu ljudstvu „schiavi pedociosi“ pravi, omenjamo, da neznamo, jeli — je bilo „vse čisto“, v njegovej polu-raztrganej „stajdi“, ko se je iz Istre k nam priklatil! Mnogo se je že pisalo v „Edinosti“, „edinem našem glasilu“ proti omenjenemu človeku. Vedeli smo, da se ne bo magistrat na to oziral, a mislili smo véasih, da vlada vmes poseže. Ko bi na pr. kaka ital. vas slov. župana imela, in ko bi ta tako divje — samopašno z svojimi podložnimi ravnal, i ko bi se ti odločno proti njemu postavili, odstranjen bi bil precej od višje strani. — Pri nas pa je drugače! — Od dop. „X“ bilo je že pred časom predlagano, naj bi se cele Barkovlje proti onemu človeku podpisale. In oni nasvet obstinuje se sedaj. Podpisuje se vsa vas, — prva gospoda, proti onemu človeku, in mislimo, da sl. vlada sedaj spozna i obstini našo prošnjo. Mi hočemo imeti domačega župana, naše krvi, koji bode v nedeljo med svojimi vaščani, po starej navadi, pri domačej službi Božjej, in ne kakor sedanjí — nosil svoj „rapport“ na piškavo slavni magistrat! Mesto da bi se oni človek kot tujec domačim ljudem zahvalil, da si je med njimi opomogel, začel jih je zasramovati. Toda upamo, človeče! da zadnji dnevi tvojega vladanja v našem selu so šteti! Kakor se čuje, misli slavni magistrat ustanoviti v našej vasi III. ital. razred. Mi pa zahtevamo slovenski razred, in italijanski jezik naj bode kot

zapovedan predmet, naša deca se ital. sama nauči, in v šoli mora se kaj koristnega „v svojem jeziku“ privaditi i ne gubiti časa z učenjem ital. jezika! Ako ne bode to pomagalo, posnemali se bodo Rojancani!

Eden v imenu vseh dobro mislečih Barkovljanov.

Iz Šklednja 7. novembra. Hvala Bogu, da je vendar enkrat mir in sloga mej cerkvenimi šklednjakimi pevci — zgubili smo res zmožnega učitelja, toda dobili smo uže družega „g. Ivana Gnjezdo“ koji je istotako zmožen in izurjen v cerkvenej muziki.

Zakaj je cerkveno in narodno petje v Šklednji do sedaj hiralo? zakaj ni bilo zaželenega napredka? — za to ker ni bilo miru, ni bilo sloge mej pevci!

Da se cerkveni pevci zopet sprijaznijo in zedinijo, imelo je cerkveno oskrbníštvo dne 25. minolega meseca svojo izvanredno sejo v župnem uradu s cerkvenimi pevci. Tu je predstavil gosp. župnik pevcem novega učitelja, ter jim toplo priporočil mir, slogo in krščansko ljubav, pred vsem pa ponižnost — naj si ne iščejo pri petju prvih mest, naj ne hrepene po praznej časti in hvali, kratko: naj se ne povzdigujejo drug nad drugega, ampak da bode mir, sloga vladala mej njimi, naj bodo mej seboj enaki. — Njih vodja je učitelj, njega naj oni spoštujejo, njemu naj bodo oni podložni isto tako kakor bode on svojim predpostavljenim.

Na predlaganje vseh nazočih pevcev, sprejetih je bilo potem še 5 starih izvrstnih pevcev, koji, povabljeni drugi dan v župni urad, potrdili so vse, kar se je bilo poprejšni večer v seji sklenolo.

Iz vsega tega se vidi, da ni vse res, kar se v zadnjem številki Edinosti javi o Šklednji, o petju in župniku.

Cerkveno oskrbníštvo podpira rado cerkveno slovensko petje, toda ako ni sloge mej pevci — vse je zastoj. —

Razaljivo je pa jako, kar se nadalje o župniku govori: češ da on nema v svojej biblioteki slovenskih knjig; kdor se hoče te neresnice prepričati, pride naj v Šklednj, stopi naj v njegov urad in videl bo slovenskih knjig vsake mere, vsake velikosti, namenjene slovenskej mladini v dušni prid. —

Kar se pa govori, da on priporočja slepo udanost, hvaležnost sl. magistratu — temu ni tako. — On priporočja krščanski mir in ljubezen, ako se pa krivica Slovincem godi, to se i njemu težko zdi in ga zato srce boli. —

Cerkveno oskrbníštvo je sedaj jako veselo, da je z Božjo pomočjo doseglo svoj cilj — mir in slogo mej pevci — napredek v cerkvenem petji. — Hvala Bogu! —

Iz Tolmina, 30. oktobra. — [Izv. dop.]

(Slovesno otvorjenje novo preložene ceste na Ovinku.) — Tako grabste, nepriležne in nevarne državne ceste ni bilo menda v devetih deželah, kakor je bila, kar se še mi neprestari ljudje spominjamo, cesta po Soškej dolini, ali tako imenovana koroška cesta. Od Solkana do Kanala, od Kanala do Tolmina in dalje do Kobarida je šlo neprenehoma gor in dol, da si bil uže ves pretresen in premasčen, kedar si, dasi v kočiji, iz Gorice po dolgotrajnej vožnji došel v Kobarid. Koliko pa je trpela uboga živina, koliko so prestajali vozniki, kako so pod težo ječali vozovi in kake nadležnosti in stroške so prizadevale pogoste priprege, tega naši potomeci niti verjeli ne bodo, ker jim ne pojde v glavo, kako je bilo nekđaj mogoče cesto še slabše speljati, kakor je zdaj speljana, ko so se uže vse nevarne strmine zravnale in se je cesta vzdignola povsod, koder jo je poprej Soča po večkrat v letu preplavljala. Kraj Soče vendar ni bilo skoro mogoče ceste drugače graditi, nego vstrično ž njeno strugo. A naši pradedi so mislili drugače; ko so merili cesto, poslali so kozo pred sabo in za njo so potezali črto. A v današnjem dobi splošnega napredka ne maramo več za zakrivljena pota — in ko se povsod drugod uže ponašajo z železnicami in tramvajji, veselí smo mi skromni gorjani, da se moremo post tot crimina rerum pošteno voziti po varnej drž. cesti brez strahu, da si na potu polomimo rebra. —

Danes je v tem oziru jako pomenljiv dan za vso tolimsko stran. „Ovink“ nad turškim križem, zelo strm klanec, zgrajen nad strašnim propadom, prebit je in pod njim speljana nova ravna cesta se je s primerno svečanostjo izročila javnemu prometu. — Po našej oceni je to najlepše stavbeno cestno delo v našej grofiji — dovršeno v vsakem oziru. Preložena cesta

je dolga 873 m., stare ceste je bilo 860 m. Nova rase ali se dviga 8 pro 1000, prejšnja je rasla 90 pro 1000. Lep razložek, kaj ne da? Podzidje je globoko vtemeljeno in zgrajeno kakor vse druge zidovine na tej cesti iz zdravega, lepo obsekanega in tako rekoč skupaj zanitanega kamena. Nad cesto pa se dviga velikanska naravna stena iz enacih plasti Volčanskega apnenika, kakoršne so nad staro cesto zložene v nepredno trdnjavo, raz katere so po ljudskej govoricí naši pradedje z navaljenimi skalami pobili turško vojsko in za vselej iz naših gora preplavili krutega sovraga. Podzidje je do 18 metrov visoko; naravna, a z velikimi težavami in nevarnostmi presekana stena pa sega v visokosti 24 m. do stare ceste. — Prvi načrt tej prelozbi je napravil uže leta 1867. c. kr. stavbeni svetnik (zdaj nadsvetnik) g. France pl. Hohenstern. Podjetje je začelkom lanskega leta prevzel g. Rajmund Mahorčič, župan Sežanski in dež. poslanec in po 15 mesečnem, truda-polnem in z mnogimi težavami in nevarnostmi združenim delom je pod spretnim vodstvom g. inženjerja E. Bonavia zdaj srečno dokončal. Vzorno delo, kakoršno je, hvali samo ob sebi vse one, kateri so je namislili, započeli, vodili in delali in ko uže davno obledé imena na spominskej plošči, vzdanej v naravno steno pod obokom stare ceste, bode cesta sama se svojimi velikanskimi zidovinami pričala o pogumnosti in žilovitosti njenih pričetnikov.

K slovesnemu otvorjenju so prišli iz Gorice nj. eksc. g. deželni glavar Coronini, dvorni svetovalec g. baron Rechbach, dež. odbornik g. I. Gasser, g. nadinžener Nordis, iz Tolmina pa okr. glavar g. Schaffenhauer-Neuss, okr. sodnik g. Kodrič in več drugih dostojanstvenikov. Gosp. ces. namestnik je bil tudi napovedan; a včeraj je telegr. sporočil, da zaradi neugodnega vremena počesti „Ovink“ pozneje se svojim pohodom.

Gospoda je najprej odhodila vso cesto in si ogledala vse stavbene objekte; vrnivša se potem po starem klanecu pa se je od goriške strani peljala po novem tiru v precej dolgej vrsti kočij do Platerja, — kder ima podjetništvo svoj sedež in svoje zaloge. V prostornej sobani je čakala tu obilno in okusno obložena „pogrnena“ in kmalo se je začel okrepčevalni del svečanosti, kateri je polagoma prešel v veseli, in ko je o mraku viša gospoda odšla, menda celó v živahni del. Kakor se je pri delu, tako se je tudi pri obedu sponesol sivi Kras. Izborni teran odličil se je mimo Šampanjca, in kdor se ga je bolan napil, vrnol se je zdrav domov. Ovink! Ovink! C.

Z Goriškega, 1. novembra 1887. —

Gospod urednik! Dovolite, da sprogovorim z g. dopisnikom „z Tolminskega“ v 44. št. „Soče“ — zadnje besedo; ponavljam — zadnje besedo; ker se mi ne zdi častno nadalje polemizirati z dopisnikom, kojemu je strast vzela vid in razum. —

Ad rem tedaj, a to čisto v kratkih besedah, ker je res škoda za črnilo in papir, odgovarjati takim — otročarijam. —

G. dopisnik pravi, da je gospod ravnatelj Fr. D. egoist, ker v sejah c. k. okraj. šols. svetovalestva kima in molči in da zbog tega uživa zaupanje od predstojnikov ter doseže, kar želi.

No, ta trditev je res smešna, kajti vsakdo vé, da je g. Fr. D. vedno povzdignol svoj glas za pravico in resnico; da pa slabe stvari ne bode zagovarjal, to je jasno, ko beli dan. Ako so tedaj nekóji učitelji kaj zakrivali in jih gosp. Fr. D., spoznavši njih krivdo, ni zagovarjal, popolnoma je prav storil, kajti kdor zlodejca zagovarja ni — poštenjak. —

Trditev gledé preganjane učiteljice v Kobaridu je bosa in neutemeljena; škoda tedaj gubiti besede. —

O službi g. A. G. na L., za kojoj bi bil prosil g. D. sin, boljše je, da rečem: Schwamm d' rüber, kajti zaman bi bilo pogrevati neumestne stvari. — G. dopisnik hoče me učiti logike; a smelo mu povem, da sem jo jaz znal, ko je on še nosil od zadej razkrojene hladice. — Baš iz tega, da se pove, kaj je človek, povedano je tudi, kakšen je. Malopridnež, nesposobnež, egoist, neznačajnež ni še nikdar napravil — karijere. — Ker je pa g. Fr. D. naredil karijero, to je dokaz, da je vselej — storil, kar veleval mu stan. Basta! Ako g. vitez Klodič g. Fr. D. česti in uživa on (g. Fr. D.) pri g. vitezju Kl. veliko zaupanje, ne da se še sklepati o terorizmu, kojega g. dopisnik povdarja, kajti lenega, slabega, svoje učiteljske dolžnosti ne spolnujočega in nesposobnega učitelja ne bode g. dež. šols. nadzornik vitez Klodič spoštoval in vis. c. k. dež. šols. svetovalestvo ga ne

bode vis. c. k. naučnem ministerstvu „ravnateljstvo“ predlagalo. — Človeku, ki resnico ljubi, mora se taka trditve à la g. dopisnik res — studiti.

Poleg tega napada g. dopisnik za služne vpokojene učitelje I. plač. vrste na Goriskem, češ, da so bili umirovljeni radi — nezmožnosti, pa vsak učitelj dobro ve in zna, da so bili radi bolehnosti vpokojeni. Ako g. dopisniku Bog zdravje ohrani še mnogo let, dospe tudi on prej ali kasneje do umirovljenja, a nič prav dobro mu ne bode donelo na ušesa, če mu bodo javno očitali, da je bil radi nezmožnosti vpokojen; kar tedaj tebi ni prav, tudi drugim ne očitaj. —

Da g. Fr. D. ne mara za uč. društvo. (ako je resnica), tega mu nikdo zameriti ne more, kajti v takem društvu, kder vedno hoče „jajce več ko puta znati“, res je neznosno. Kdor hoče umeti, naj ume, kajti vsakdo že pri nas zna, da nekateri mladi učitelji, prišedši iz Kopra, mislijo, da so starejšim kolegom že — čez uha zrastle; a da to ni tako, povedal nam je nekdo v „Edin.“ na dolgo in široko. —

Da je pa gorostasna razlika mej g. Fr. D. in g. I. K., to je tako gotovo, kakor da je 4 + 1 = 5; temu ni treba komentara.

S tem sem pri kraju in g. dopisniku se ne oglasim več, kajti z Don Kihotom se ne maram boriti. Naše razumnost pa prav dobro vé, kje je resnica, koja mora večkrat veliko prebiti, pa se vendar nikoli ne zatara. — Basta! —

Domače vesti.

Nj. Veličanstvo cesarica povrati se baje 15. t. m. iz Krfa v Miramar.

Mestni fiksik g. dr. Glaxa je prevzel profesuro na vseučilišču v Pisi. Njegov nastopnik bode skoraj gotovo g. dr. Merlato.

† **Župljan g. Andrej Kovačič**. Prijatelj nam piše: Dne 31. p. m. ob 11. uri zvečer izdahnol je blago svojo dušo župljan barkovljanski g. A. Kovačič vse Barkovlje tugujo nad toliko zgubo. Pokojni je prišel v župnijo leta 1882. ter si pridobil hipoma srca vseh župljanov. Bil je namreč iznevadno prijazen in zelo usmiljenega srca; do brote je delil neprenehoma. Na smrtni postelji ležeč je se solznimi očmi podaril dvanajsterim otročičem novo obleko kakor mu je bila to vsako leto navada. Tudi v svojej oporoki ni pozabil ljubljenskih Barkovljanov. Volil je namreč 1000 gl., da se iz njenih letnih obresti vsako leto na njegov imendan delé nove obleke dvanajsterim ubogim otrokom; 200 letnih goldinarjev je odločil za dve štipendiji barkovljanskima dečkoma, učečima se kupčijskih ali pomorskih znanosti; 100 goldinarjev vsako leto ubogemu lepovedočemu barkovljansko dekletu, koje se misli v teku leta omožiti; 300 gl. pa kakor donesek k zidanju nove barkovljanske cerkve. I da bi župnja Barkovlje pozabila kedaj tolikega i tako blagoga dobrotnika? Nikdar i nikoli! Ne onega ni v župniji, koji ne bi mu iz dna svojega srca privoščil večnega počitka in večnega miru. Lahka mu zemlja!

Imenovanja. C. kr. višje sodišče za Primorje je imenovalo: vodjem zemljiških knjig pri c. kr. okr. sodnji v Gorici g. Ivana Tomine in kancelistom pri c. kr. okr. sodnji v Korminu g. Alberta Urbas. Pravosodno ministerstvo pa je imenovalo pristavom pri c. kr. dež. sodnji v Trstu gg. Ivana Maver (z službovanjem v Rovinju) Josipa Tel. Gentilli in Henrika Kaderk; pristavom pri trg. in pomorskej sodnji g. Viktorja Garson; pristavom za okr. sodnijo v Gorici g. Franja Dukič in vasp. Matijo Rutar; pristavom pri okr. sodnji v Rovinju gosp. Blaža Orlič in pristavom avskultante gg. Iv. Valentinčič za Buje, Karla Maldonerza za Motovun, dr. Ernesta Kristofletti za Ajdovščino (z službovanjem pri okrajnej sodnji v Gorici), dr. A. Sancin za Buzet, Antona Pellegrini za Buje, Fr. Em. Smechia za Volosko, Dijoniza Uzaj za Ajdovščino, Henrika pl. Bartolomej za Podgrad in Ivana Okretič za Pazin. Pri c. kr. namestništvu v Trstu pa sta imenovana: g. Ivan Pitamic pregledovalcem računov, in g. Karol Steurer asistentom.

Premeščanja. Pravosodno ministerstvo je premestilo gg. Al. Rismondo in Henrika Diminiča od okr. sodnije v Gorici k deželnej sodnji v Trstu; nadalje gg. pristava Al. Lion iz Motovuna in Ivana Markolini iz Buj v Koper.

Zapuščina. Pre kratkem umrši gosp. Andrej Kovačič je zapusti svoto 2500 gl.

v dobrotočne svrhe in 7 letnih štipendij v iznosu 100 gl.

G. prof. F. Levac dobil je od cesarjeviča Rudolfa lastnoročno podpisano pismo z vabilom, da za delo „Die österreichisch-ungarische Monarchie“ spiše zgodovino Kranjske v obsegu jedne tiskane pole. — G. spiritual J. Flis izbran je isto tako sodrudičnikom ročenega dela ter bode spisal članek o arhitekturi, slikarstvu in plastiki za renesanso do najnovejše dobe.

Sl. Narod.

Politično društvo „Edinost“ je sklenilo v svojej odborovej seji dne 6. t. m. prepustiti upravo svojega lista „Edinost“, nadalje za leto 1888. tiskarni Dolencovej. Ob enem se je razpisal za urednika natečaj koji prinašamo na čelu denašnega lista. O drugej točki dnevnega reda, „Razpravljanje za sklicanje prihodnjega občnega zbor“ se radi pomanjkanja časa ni razpravljalo. Prihodnja seja bode o tej zadevi v nedeljo dne 20. t. m.

Za družbo sv. Cirila in Metoda se je nabralo v soboto 5. t. m. v čitalnišnem zabavnem večeru 1 gl. 90 novč. Hvalevredno je, da se gospodje čitalničarji malone o vsaki enaki priliki spomne tudi važne naše družbe. Le takó naprej! Nadalje nabrala sta: gg. Janko Drašček 1 for., potem zopet for. 1.20 in gospodu zapisnikarju izročil je 1 f. 16 novč., g. Jakob Šnebel pa 50 novč., od neimenovane družine. — Skupaj for. 3.86. Vsem gg. naj bode izrečena s tem srčna zahvala.

Društvo zdravnikov je imelo večeraj zvečer znanstveno posvetovanje v „Gabinetto di Minerva“.

Razpisana služba. Mesto bolnišničnega oskrbnika z 1000 gl. letne plače in 300 gl. stanarine. Prošnje do 20. t. m. magistratu.

Črnogorska ladija „Sibil“ je priplula v nedeljo zjutraj v naše pristanišče. Poveljnik jej je g. Fr. Petrovič.

Statistika umrlih. Od 30. p. m. do 5. t. m. je umrlo v Trstu 89 oseb in to 47 moškega in 42 ženskega spola. Po starosti so bili: 15. do 1., 23 do 5., 6 do 20., 10 do 30., 8 do 40., 15 do 60., 11 do 80. leta 1 pa čez 80 let. Lani je umrlo v istem času 7 oseb več.

Tržaške novosti.

Vreme. Prav ima pregovor ki pravi „Človek obrača, Bog pa obrne“. Veselili smo se lepih dni, koji so nastopili po strašnej burji ali malo časa je trajalo naše veselje. Jupiter pluvius je nastopil svojo vladu z kislim obrazom ter nas obdaruje z dežjem v tako obilnej meri, kakor da bi hotel oprati nas in naše mestne očete vseh znanih in neznanih grehov. Kdo vé, ako bode obilni dež opral tudi našo mestno palačo? — Iz vseh krajev čujemo neugodne vesti o povodnjah, posebno iz Kranjske, Štajarske in Koroške. Hvala Bogu, imamo tukaj vsaj pred sabo morje, koje menda ne bode naraslo lik hudournik. Sicer pa imamo hudournikov tudi pri nas, čeprav ne vodenih, temveč rogovileže na političnem polju. Kaj more proti tem slabi slovenski jez? Brezobzirno se zaleté vanj ter ga prodró ali celo odplivijo. In najgorje je, da nas nikdo ne pomiluje, ne, celo ruga naua se rekoč: Glej, kako je slab ta jez! Bog nas varuj takih hudournikov! Nadejamo se, da se izpolni tudi drug izrek: „Po dežju solnce sije!“

Nezgodá. Seljak Anton Škerl iz Grete si je zlomil levo nogo, ko se je vračal iz vesele družbe domu. Svojo nesrečo ima menda samo vinu zahvaliti.

Poskušén samomor. 24letni agent Ivan Repič je skočil večeraj ob 3. uri zjutraj v veliki kanal, da utone. V vodi pa se mu je zopet prebudila ljubezen do mladega življenja in jel je klicati na pomoč. Iz bližnje kavarne so prihiteli nekóji gospodje, koji so nesrečnega mladeniča spravili na kopno.

Umetnijska razstava v Gorici občinstvo jako zanima. Doznali smo, da je isto v teku treh tednov toliko ljudi obiskalo, da so z ustopnino stroški uže pokriti. Tudi deželni namestnik gosp. baron Pretis je isto uže večkrat obiskal. Obzirem na dobrodelni namen, koji je svrha razstave, moramo dotičnemu odboru k lepemu vspehu čestitati.

Nesreča na morju. Austr.-ogrska ladija „Lusignano“ je pogorela na poti iz Novega Orleansa v Gibraltar. Ital. ladija „Gasparo“ je rešila raz goreče barke 12 oseb. Ogenj je nastal gotovo valed nepredvidnosti kacega mornarja, kajti ladija je bila obložena z oljnatim semenom.

Povodenj. Kakor piše „Sl. N.“ napravila je povodenj na Koroškem, v Bo-

rovljah, v Kapli, Pristovi, Črni in Jazbini veliko škode. Voda odnesla je brvi in mostove, celo mline, na mnogo mestih ugreznola se je zemlja.

Črešnje v novembru. Prijatelj nam piše, da je v vrtu g. pl. Müllerja v Pulju črešnja letos drugikrat cvetla. Sad je uže pol zrel.

Pokopan list. „Zar. Dalmata“ javlja, da so zaprli v Spljetu lastnika tiskarne Russo, odgovornega urednika lista, „Draškovo Raboš“, lastnika istega lista gosp. Mitličiča in stavca g. Karla Marica radi veleizdaje. Povod obtožbi je bil članek, kojega je objavil imenovani list o smrti Katkovej.

Vabilo k glavnemu zboru društva poštarjev in poštinih odpraviteljev na Kranjskem, Primorskem in v Dalmaciji dné 14. novembra 1887, ob 10. uri predpoludne v Ljubljani (pri Slonu). Dnevni red: 1. Letno poročilo. 2. Poročilo društvenega blagajnika. 3. Povedarki. 4. Prosti nasveti. 5. Poročilo o konečnem izidu v Novi Riši napravljene efektne loterije in ustanovljenju podpornega zaklada. 6. Nasveti predsednika. 7. Volitev. — Oni p. n. društveniki, kateri se tega glavnega zboru udeležiti mislijo, naj to podpisane načelništvu kakor hitro mogoče naznaniti blagovolijo, da se jim legitimacije za znižano vozino po železnici priskrbijo. V odpravo vseh neprilik opominja se p. n. društvenike, da imajo legitimacije le veljavo društvenikom, ako vzamejo z sabo tudi društveno sprejemnico. Ker je neobhodno potreba, da se pri tem glavnem zboru društvena pravila prenarade, vabijo se p. n. društveniki k obilnej udeležbi. V Dol. Logatcu dne 12. oktobra 1887. — Načelništvu društva poštarjev in poštinih odpraviteljev na Kranjskem, Primorskem in Dalmatinskem. A. Mulley.

Avstrijski državni dolg. Kontrolno porverjenstvo za državni dolg je sedaj izdalo svoj polletni izkaz o stanju dolgov do konca meseca junija t. l. Iz tega računa vidimo, da je država dokaj pridobila, ker je prevzela nekatere do sedaj privatne železnice na se. Vendar pa je narastel splošni dolg od 710.4 milijonov na 945.1 milijonov gold. Dolg na posojila brez obresti se je povišal za 61.827 gl. ter je izkazan z 3,503.836 gl. Splošni državni dolg pa iznaša po izkazu 3679.6 milijonov gol., za katere se plačuje obresti na leto 153.5 mil. gold. Lepa svota!

„Katoliško Bukvarno“ in „Katoliško Tiskarno“ v Ljubljani je vsled dovoljenja c. kr. deželne vlade za Kranjsko prevzela v svojo last in upravo „Katoliška tiskovno društvo“.

Javna zahvala.

Čast in hvala komur gre! Močni steber, radodarni podpornik je kmetijski zadrugi za okraj Podgrad nje novoizvoljeni odbornik, gospod Slavoj Jenko v Podgradu; zato nas dolžnost prijetno sili, vlemu možu in izglednemu rodoljubu, v imenu naše zadruge se javno zahvaliti za dosedanjo krepko podporo, ter vzkliliti: Bog nam ga ohrani mnoga leta!

V Materiji koncem oktobra 1887.
Benedik, Zupančič,
blagajnik, predsednik.

Poslano. *)

(Konec.)

Kako pa je do zdaj opravljal ta kooperator svojo dolžnost, če prav sem jaz prijel za prvega kooperatorja vso dolžnost v Lanišću, da sem dvakrat maševal, dvakrat predigal in tudi po polдне krščanski nauk imel, potem še sv. blagoslov. Gosp. kooperatorja sta vsako nedeljo šla v vas ob 6. uri v jutro, in ob sedmo in osmo sta prišla domov in tudi zna gosp. dopisnik, v kakovem stališču. Ali je pa to prav, da takovi duhovniki bodo v Lanišću samo za plačilo in tudi smutnjavo? In da jaz sam delam vse, kar morajo trije delati? Naj gosp. dopisnik dokaže, kde sem jaz katero dolžnost opustil, in naj se povede preiskava proti meni po duhovnem stolu.

Gosp. dopisnik govori, da kaplana ni v Lanišću, in tudi da ga iz različnih vzrokov ne bode. Vi ste hudobnež, ker to trdite, prosil sem jaz in tudi ostale vasi milostivega presv. škofa, da ga pošlje. In on ga nemore iz kraškega kamena načiniti, ker ga nema. Hudobnež vam prav kažem v obraz, poprašajte o tem gosp. škofa in tudi potrudite se v kancelerijo, da vam povedó, kolikokrat se je prosilo. Vi pravi-

*) Za stvarí pod tem naslovom je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu postava velevala.

vite, da je 2000. ljudi kaznovanih morebiti zaradi mene. Bog je kaznoval takeve duhovnike ko so bili. Pojte v biskopijsko pisarno in pogledite acta et facta od teh duhovnikov, pa potem govorite. Sramiti se bi moral vsak kmet nad takim ponašanjem kmeta, kakor se morata tudi sramovati dva poslednja duhovnika nad svojim ponašanjem, to pa najbolj tudi ve preč. biskupija.

Svetujete tistemu ljudstvu gosp. dopisnik, da se med seboj pogovori in traži od vis. namestništva in biskupije kurata. Svetujem vam, gosp. dopisnik, da pojedete k preč. ordinarjatu, morebiti vam bode tako dober, ter vam odpre moje službeno pismo od 27. aprila t. l. br. 243 in 244 tam najdete še več ko vaš sovet, in tudi se opravite o mojej ljubavi do ubogih onih sel, vidi se, da ste smutlavec, ker ljudem svetujete tja, kder jim niti pravice ni dati duhovnika in ga nema.

In tudi prav poročam gosp. dopisniku zgornjega dopisa iz Buzeščine, da se pred ko more pobere svoje pete in že tolikokrat se je odpravil v Rusijo in Gradec. Bog ga poprati od nas. Jaz, če želi, odprem lepe vrstice, da mu mine volja pluvati na duhovnike, pri katerih se je večkrat najedel in napil. Naj bo znal gosp. dopisnik, da sem jaz ko župnik tudi pastir nedolžnih ovčic v Lanišću, in ne pustim volka razderaveca med nje in tudi ne njegovemu hudobnemu poželenju. Kar se pa tiče šole v Lanišću, o tem pa okrajni šolski svet dobi brž in brž poročilo in tudi o ponašanju gosp. učitelja v Lanišću. Bolje bi bilo, da ne bi niti ene učilnice bilo, ko pa takovih učiteljev, in tudi, da se ne bi takov učitelj rodil, ko ga pa imamo v Lanišću. Če pa vam ni prav gosp. učitelj, pozovite me na odgovor, jaz vam vse povem.

Ne more se človek več brigati za duševno in telesno dobro svojih ovčic ko jaz. Gosp. dopisnik zna, da hodim v Brest, Slum in po vseh selih maševat in pridikat, ker to mi je najslajša hrana. In pa tudi da je zdaj kradja in nečistost dosti se zatrla i vse vasi so se poboljšale, a Lanišće je ta nočni hudobnež pokvaril. Če pa ni res, naj popraša presv. škofa in ljudstvo, da je učil do i preko 700 otrok za krizmu in tudi kedaj so ovi otroci slišali samo eno besedo od gosp. kaplana prvega in drugega krščanskega nauka?

Kdo je odrasle ljudi učil nauk? Morda Vi v oštariji pri kartah in kletvah: Sram Vas bodi! Hudobnež, vi vse iščete večje hudobije. In jaz vam odprem vse vaše bune med ljudstvom. Dokler Vas ni bilo tukaj, bil je mir in pokoj, morala in tudi ljubezen med ljudstvom. Kar ste prišli sem, mira ni več, še takega hudobneža nismo videli in tudi kmetje so Vas posramili. In tudi vam poročam še, dokler sem jaz tukaj župnik, ne pustim niti vam niti vašemu rojaku, da bode moje ovce po slabej paši pasel, in tudi necemu blizu Persteta, kateri je že bil poprej na Krasu. Poročite mu, gosp. dopisnik, kaj je mojim Čičem pravil v Škednju? In tudi kako se je vedel na Krasu etc.

To vam bode gosp. dopisnik za danas, do vidjenja in se podpisujem očitno V Lanišću, dne 29. okt. 1887.

Andrej Mikiša,
župnik.

Dunajska borsá

dne 8. novembra.	
Enotni drž. dolg v bankovcih	— — — — — gl. 81.55
— — — — — v srebru	— — — — — „ 82.70
Zlata renta	— — — — — „ 112.—
5% avstrijska renta	— — — — — „ 96.40
Delnice narodne banke	— — — — — „ 889.—
Kreditne delnice	— — — — — „ 280.40
London 10 lir sterlin	— — — — — „ 125.30
Francoški napoleondori	— — — — — „ 9.91
C. kr. cekini	— — — — — „ 5.93
Nemške marke	— — — — — „ 61.50

SLOVENSKI
„ŠALJIVI KOLEDAR“
za leto 1888
bogato ilustrovan
izšel je v tiskarni Dolenc in se prodaja v Trstu
po 40 nvč. komad.
Razpošilja se pa po pošti in prodaja v Gorici
po 45 nvč.

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovih i mjestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pismeni i strojevi providjenu, **JEDINU SLAVENSKU**

TISKARU U TRSTU

Via Torrente 12

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanice kao n. pr.:

za žopne urede, okružnice, račune, list. artiju zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješća, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cjenike, jestvenike, svakovrstne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cjenom i ukusnom izradbom.

Kod naručivanja tiskanica molimo naznačiti točno naručbu, dotično naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Torrente 12 u Trstu.

Postavno zavarovan

Block-koledar za hotele

se naznanili.

Vašed dogovorov se posestniki hotelov na Dunaju, v Brnu, Pragi, Budapešti, Draždenu, Breslavi, Stetinu, Hamburgu, Bolonju itd. in v kopeljih: Baden, Vöslau, Karlovih varih, Francevej kopelji bodo obešeni ti koledarji v vsih sobah za tučce, začasno samo v gori navedenih mestih in to pri zvonu, kjer se gost mora zadržavati. Radi tega je oglašom na ovih Block-koledarjih vspeh gotov, ker so razobešeni v sobah. Prostor za oglaše je omejen, ker se more samo 10 tvrdk sprejeti, ter so tvrdke konkurence popolnoma izključene. Cena oglašja za prostor 40/35 mm je za svaki hotel za celo leto od f. 3.50-40.- (15-21 nč. za vsako sobo na celo leto.) — Poudbe se imajo poslati na

Annoucen-Expedition Moriz Stern

Wien, I., Wollzeile Nr. 24

kje se izv. поближе in se dob. na zahtevanje uzorci.

Kisla voda, kopeljšče RADENCE

Vašed dogovorov se posestniki hotelov na Dunaju, v Brnu, Pragi, Budapešti, Draždenu, Breslavi, Stetinu, Hamburgu, Bolonju itd. in v kopeljih: Baden, Vöslau, Karlovih varih, Francevej kopelji bodo obešeni ti koledarji v vsih sobah za tučce, začasno samo v gori navedenih mestih in to pri zvonu, kjer se gost mora zadržavati. Radi tega je oglašom na ovih Block-koledarjih vspeh gotov, ker so razobešeni v sobah. Prostor za oglaše je omejen, ker se more samo 10 tvrdk sprejeti, ter so tvrdke konkurence popolnoma izključene. Cena oglašja za prostor 40/35 mm je za svaki hotel za celo leto od f. 3.50-40.- (15-21 nč. za vsako sobo na celo leto.) — Poudbe se imajo poslati na

PRI JULIJU GRIMMU

dežnikar, Barriera Vecchia 18

je zelo bogata zaloga dežnikov za gospe in gospode za jako nizke cene. — Denžiki iz bonbaža od 90 novč. naprej. Dežniki iz volne in satina od f. 1.40. naprej. Dežniki židani od f. 2.50. naprej.

Mali dežniki za otroke od 25 novč. naprej. Sprejemajo se vsakovrstni popravki za jako nizke cene. 17-104

FILIJALKA V TRSTU c. kr. priv. avstr. KREDITNEG ZAVODA

za trgovino in obrt.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 3/4%	30-dnevni odkaz 2 1/2%
8- " " 3 " "	3-mesečni " 2 3/4%
30- " " 3 1/4 " "	6- " " 3 " "

Vrednostnim papirjem, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na temelju objave od 17. in 21. oktobra in 12. novembra.

Okrožni odel.
V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestih

Nakaznice
za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Saleburg — brez troškov.

Kupnja in prodaja
vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje koponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.
Na jamčevne listine v gotovem, obresti po pogodbi. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5 1/2% letnih obrestih do 1000 glđ., za večke svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 13. oktobra 1887. 45-48

SREBRNICO

ozdravlja po najnovšem načinu profesorja Wilkensonova popolnoma in stalno.

Prospekt zastoj.

Karol Kreikenbaum
18 Braunschweig. 38-52

Zajamčeno popolnoma neškodljivo sredstvo, koje odpravi v 1/2 ure gotovo

Trakovico

9-10

z glavo vred, pošilja se franko proti f. 6.75, ali treba je, da se naznani starost bolnika. Edino pristno pri „St. Georgs-Apotheke“ Wien V, Wimmergasse 33.

Ljubljanski Zvon.

Gld. 4.60.
Gld. 2.30. -- Gld. 1.15.

Zdravilni plašter (CEROT).

Ozdravi temeljito vsako rano, bodisi še tako zastarana in tudi take, ki so se uže spremenile v raka, ustavlja še tako močan glavobol, vse bolečine živcev in revmatizma v zglobah, čudelno pomaga v bolečinah materinskih itd. 50letna skušnja z izvršnim vspehom, kakor razvidno po neštivilnih spričalnih, kateri se morejo pokazati vsakemu — dobiva se v lekarni

ROVIS, Corso št. 47. 4-10

P. t. gospodarjem, čast. duhovščini, g. učiteljem in vsem prijateljem kmetijstva vsoljamo si naznanjati, da je na svetlo prišla nova kmetijska knjiga z naslovom:

KMETIJSKO BERILO

za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjem v pouk.

Po naročilu visokega c. kr. ministerstva kmetijstva spisal **E. KRAMER**, ravnatelj ž. želne kmetijske šole v Gorici

Knjiga govori na kratko o vseh kmetijskih trokah s posebnim ozrom na kmetijske razmere na Kranjskem Primorskem in spodnje štajarskem, obseza 16 tiskovnih pol na močnem papirju ter ima 83 podob. Ker je dovolilo vis. c. kr. ministerstvo za tisk knjige zdajno podporo, jej je cena samo 50 kr. Dobiva se tudi v tiskarni Dolenc v Trstu in stane z poštarino vred 55: trdo vezana 75 kr

KLINIKA

za spolne in belodjeve bolezni, nastope okuženja i oslabenja možke slabosti, polucije, žgečo voio. močenja postelje, puščanje krvi, zabirje v. de, in za vse bolezni mehurja, groba in živcev. Tudi pismeno po najnovšem znanstvenem postu, anju z neškodljivimi sredstvi. 35-72-104

C. Stroetzl, specialni zdravnik Lindan am Bedensee

Tako delujoče. Uspeh zajamčen. **Neizogibljivo!**

Svak dobije iznos natrag, kod koga hi moj sigurno djelujući **ROBORANTUM** (sredstvo za bradorast)

hemurjašešan ostao. Isto tako sigurno djeluje protiv čelavosti, ispadanja kose peruti i osedenju. Uspeh višeputnim trenjem zajamčen. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boca za probu po 1 for šalje 50-14

J. Grolich u Brnu.

U Trstu samo kod A. Praxmarer, P. Prendini; v Ljubljani Edv. Mahr-u v Gorici lekar C. Crisoffoletti, B. Pontoni lekar, A. Herman-k drogar; v Reki lekar J. Gmeiner; v Celji Ed. Pellé; v Mariboru J. Martinz; v Gradoli Kasp. Roth, Murplatz 1.

Tamo se mož. takođerjer dobiti Eau de Hebe, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži sviežost i bioću puti. Ciena 85 novčića. — Ni steparija!

BRNSKO SUKNO

Priznato jesensko in zimsko sezono

nadvladuje kar se tiče finosti i interperznosti vsaki slični fabrikat, pošilje proti postnem povzetju skladišče sukna

SIEGEL-IMHOF Brno (Brünn)

i kupon sukna za obleke

Mir. 310	iz fine volne	f. 4.80
Mir. 310	iz jako fine volne	f. 7.75
Mir. 310	iz posebno fine volne	f. 10.50

i kupon sukna za črno obleke

Mir. 325	iz fine volne	f. 7.00
Mir. 325	iz jako fine volne	f. 9.50

Vaški kupon sadržava za kompiens meško oblačje (štitac, pr-jak in sakajo).

Sukno za zimske sukane

Mir. 3	Boy fino	f. 4.80
Mir. 3	Boy jako fino	f. 7.00
Mir. 3	Palmerston fino	f. 8.50
Mir. 3	Palmerston j. fino	f. 10.25
Mir. 3	175 lovsko sukaj	f. 4.25

Sukno iz češljane volne, Tuffel, sukna za deževne kabanice za gospe in vsako vrstno sukno po jako niskoj ceni.

Uzore zastoj in 20-9 franko.

Singerstrasse Nr. 15, zum goldenen **J. PSERHOFER-jeva** Apotheke in Wien

Reihsapfel.

Kričisilne — nekadj universalne kroglice zvane, zaslužijo res zadnje ima, kajti ni skoraj bolezn. boleznih v kojih se je mnogo drugih zdravih rabilo, se je po teh kroglicah nestorokrat in v zelo kratkem času popolno ozdravljeno zadobilo. Jedna škatlica z 15 kroglicami stane 21 kr. Jedan zavitek z 6 škatlicami 1 gld. 5 kr. pri nefrakirane pošiljati po povzetju 1 for 10 kr. Proti gotovini stane pošiljatev: 1 zavitek kroglic f. 1.25, 2 zavitka f. 2.30, 3 zavitki f. 3.40, 4 zavitki f. 4.40, 5 zavitkov f. 5.20, 10 zavitkov f. 9.20. (Manj kot jeden zavitek se ne pošilja.)

Došlo nam nestorilo pismem v kojih se kupčevalci in rabilci teh kroglic zahvaljuje za ozdravljenje iz vsakovrstnih nevarnih bolezn. Vsaško, ki je le enkrat poskušal se s temi kroglicami zdravit jih prijepoča i drugim.

Naj sledi tu nekatera teh zahvalnih pismem:

Leonwang, 15 maja 1883.

Blagorodni gospod! Vaše kroglice delajo kar čuda, one neso enake drugim hvalisanim pomočkom, temveč v resni pridob. zdravje v-em, ki jih rabijo.

One kroglice ki sem jih o velikonoči naročil, sem skoraj v e razd. i mojim znanec in prijateljem in vsem so pomagale, celo stare, bolane in hirajoče osebe so po njih na-aj zdravje zadobile, ali vsaj se je njih bolehnost na boljše obrn-la. Jaz Vas prsim zato, da mi jih še pet zavitkov pošljete. Zahvaljujem se Van srčno jaz in z menoj vsi drugi, ki so rabivši Vaše kroglice ozdraveli.

Martin Deutinger.

Bega Sat. Györy 16 febr. 1882.

Velocenjeni gospod! Ne morem se Van zad. tno zahvaliti za Vaše kroglice ker uže mnogo let je moja soproza bolchala na zaprtju čev ter do Vašim kričisilnim kroglicam se ima zahvaliti, da se vidi ni š. popolnoma ozdravela ter mora še idaj pa zdaj kako vsti, vendar se jej je ona mladeniška svetost povrnila, da more sedaj pri svojih opravkih biti. Prosim da to moju zahvalo razglaste, da to spoznaju vsi bolni ter da mi pošljete še dva zavitka kroglice in dva kosca kinjakova mila.

Z odličnim spoštovanjem **Alojz Navak, cvetličar.**

Vaše bl. go. odjel Gotov, da morajo vse Vaše lečila biti enakega dobrega vsepa kakor vaš znani ledeni balzam koji je v mojej družini mnogim starim ozdravil konec storil, čeprav nič kaj rad ne zaupam onim tako imenovanim universalnim pomočkom, vendar sem odozil si Vaših kričisilnih kroglice vkupiti, da z njimi prerena d. l. goletno hemoroidni o bolezen. in res izpoveda i moram, da mi je Vaše sredstvo po štiri dnevnom uživanju moju staro bolezen odvelo ter da ga sedaj mojim znanec gorko priporoča. Dopusnem Van, da te moje vstave o-javije, ali brez mojeg polnog. podpisa. udani C. pl. T. V Beču, 20. februaria 1881.

Amerikansko mazilo za trganje po udih, protiv protina in drugim reumatiznim bolestim v hrbenom mozgu, uigrani, nervoznim zobo olim, glavobolim, trganju v ušesih itd. itd. 1 gld. 20 kr.

Tekočina iz alpskih trav W. O. Bernhard-ov 1 steklenica f. 2.60, 1/2 steklenice f. 1.40.

Esenca za oči Romerhaus-n-a, 1 sklenica f. 2.50, 1/2 steklenice f. 1.50.

Prst za znoj na nogah 1 škatljica 50 kr. z poštnino 75 kr.

Pserhoferjeva tannokininska pomada uže mnog. let od zdravnikov pripoznana kot naj boljše sredstvo za raste las. Lepo opravljena škatljica 2 gold.

Universalni plašter profes. Studeta protiv vsakovrstnih ranam, gnojnim ulesom, celo protiv starim ulesom na nogah, ki se zdaj pa zdaj zvije odpirajo, proti črvu na prstu (Flügerwurm. itd. i pos. 50 kr. z poštnino 75 nč.

Izven imenovanih izdelkov v dobivajo se še druge farmaceutične specialitete ki so bile po vsih avstrijskih časopisih oznanjene:

Razpošiljanja po pošti se točno odpravljajo proti gotovini ali povzetju Pri prejšnjem dopošiljanju denarja (najbolje po poštnoj nakaznici) stane porto dosti manj nego pri povzetju (5-12)

Nič več zobobolov.

Voda za zobe lekarničarja G. B. Ro-vis ozdravi hipoma vsak najveći zobobol, zabrani narejenje tartara in gnjilje zob, ohrani bele, ojači zabrne in čisti ustni dih. Na prodaj v lekarni ROVIS Corso 47 po 50 kr. steklenica. 4-10

J. SIRK

Androna Gusion št. 2 v Trstu

priporoča veliko zalogo sadja vsake vrste najboljših plemen na drobno in debelo. — Prevzame vsako pošiljatev na deželo, katera se izvrši točno in solidno. 100-81

Najboljši papir za cigarete

1-36 je pristni

LE HOUBLON

francozki fabrikat Cawleyev in Henryev v Parizu. Sviri se pred ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočajo gospodje dr. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesori kemije na dunajskem vsučilišču, radi njegove najboljšee kakovosti. radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvornice.

Pozor! Vvsk naj pazi na naslednji podpis:

600 PRELLES

VAC-SIMILE DE L'ETIQUETTE 17, rue Branquer, 4 PARIS